

8. Франкл В. Поиск смысла жизни и логотерапия // Психология личности. Тексты / В. Франкл. – М.: Изд-во МГУ, 1982.

9. Франкл В. Человек в поисках смысла / Общ. ред. Л. Я. Гозмана и Д. А. Леонтьева / В. Франкл. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.

1. Ananiev B. G. Man as an object of knowledge / B. G. Ananiev. – St. Petersburg: Peter, 2002. – 288 p.

2. Bassin F. V. On the development problems of meaning and sense / F. V. Bassin // Voprosy psichologii. – 1973. – № 6.

3. Burlachuk L. F. Psychodiagnosis: A Textbook for high schools. 2nd ed. / L. F. Burlachuk. – St. Petersburg: Peter, 2010.

4. Vasylyuk F. E. Psychology experience – analysis of overcoming critical situations / F. E. Vasylyuk. – Moscow: Moscow State University, 1984.

5. Dortsen E. van Practical existential counseling and psychotherapy / E. van Dortsen. – Rostov-on-Don: The Association of existential counseling, 2007. – 216 p.

6. Leontiev D. A. Psychology of sense. Nature, structure and dynamics of the sense of reality / D. A. Leontiev. – M.: Meaning, 1999. – 487 p.

7. Nasledov A. D. SPSS: computer analysis of data in psychology and social sciences / A. D. Nasledov. – St. Petersburg: Peter, 2005.

8. Frankl V. Searching for meaning and logotherapy // The Psychology of Personality. Texts / V. Frankl. – Moscow: Moscow State University, 1982.

9. Frankl V. Man's Search for Meaning / Common ed. by L. Y. Gozman and D. A. Leontiev / V. Frankl. – Moscow: Progress, 1990. – 368 p.

Надійшла до редколегії 01.03.14

С. Васильев, канд. психол. наук, А. Андрущенко, курсант
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДИНАМИКИ ЦЕННОСТНО-СМЫСЛОВЫХ ОРИЕНТАЦИЙ КУРСАНТОВ В ПРОЦЕССЕ СОЦИАЛИЗАЦИИ

Рассматриваются психологические особенности динамики ценностно-смысловых ориентаций в процессе социализации в условиях обучения в высшем учебном заведении. Актуализируется определение смысловых приоритетов как результата рефлексии ценностно-смысловой сферы и индикатора уровня зрелости личности.

Ключевые слова: ценностно-смысловые ориентации, курсант, смысловой приоритет, социализация.

S. Vasilyev, Ph. D., A. Andruschenko, student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF DYNAMIC VALUE-SEMANTIC ORIENTATIONS OF CADETS IN THE SOCIALIZATION PROCESS

Psychological peculiarities of value orientations dynamics as well as the dynamics of semantic orientations are described in the process of socialization while studying at a higher educational institution. The determination of priorities as a result of both value and semantic spheres reflection and an indicator of maturity level of an individual is actualized.

Keywords: value and semantic orientations, student, semantic priority, socialization.

УДК 159.923

Н. Гарькавець, асп.
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Луганськ

ПРОБЛЕМА СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ: СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

У статті розглядаються особливості функціонування системи цінностей особистості. Зроблений аналіз підходів до визначення поняття "система" та її якісних відмінностей, а також розглянуті основні якості системи цінностей особистості. Зазначено, що використання планетарно-автономної моделі при розгляді структури системи цінностей особистості виявляється найбільш доцільним, оскільки така модель значно враховує принципи системного підходу.

Ключові слова: особистість, планетарно-автономна модель, система цінностей, системні якості.

Постановка проблеми. На теперішній час ще не розроблено єдиної моделі, на підставі якої можна було б всебічно дослідити аксіологічні уподобання особистості, зробити достатньо обґрунтований висновок відносно її ціннісних орієнтацій або домінування у ціннісно-смысловій сфері цінностей, які спрямовують її соціальну активність. Науковці не одноразово робили спроби дослідити вплив цінностей на установки та поведінку індивіда, встановити джерела походження цінностей в загальній та індивідуальній діяльності людей, а також існуючі міжкультурні різниці у ціннісних уподобаннях представників різних країн.

Проте, як ми вважаємо, с того часу як вперше М. Рокіч [9] спробував описати структуру системи цінностей індивіда й до теперішнього часу, коли С. Шварц [10] спробував побудувати узагальнену теорію цінностей на підставі універсальних людських потреб і мотивацій, проблема залишається не вирішеною, оскільки вчені по-різному підходять до розуміння власної самої системи та її структури. Отже, виявляється достатньо актуальним розглянути поняття системи цінностей особистості та вичленити її основні системні якості.

Теоретичний аналіз проблеми. Зазвичай під "...системою (система – від гр. *συστήμα* – ціле, складене з частин, поєднання) розуміють множину елементів з їхніми зв'язками та відносинами, які складають певне цілісне утворення" [7, с. 73]. Існують й інші визначення поняття системи, але як справедливо зазначала

В. В. Третяченко, систему не можна визначити тільки як комплекс предметів, вона повинна мати й певну форму структурної організації, яка може бути описана як відносини між предметами. Вчена стверджувала, що ці відносини можуть бути топологічними (близькість, позиція) або динамічними (вплив, залежність, взаємодія тощо). В останніх панує рух і для них характерною є взаємозалежність, яка означає, що вплив одного предмета на інший або відношення одного предмета до іншого справляють вплив на всю систему та на всі її частини. Всі предмети та відносини впливають один на одного й відчують на собі вплив один іншого [7].

Усе, що може бути позначено як система, має тісний зв'язок з поняттями цілісності, структури, зв'язку та елемента. При цьому саме елементи безпосередньо приймають участь в утворенні тої або іншої системи. Проте елементи розуміються тільки тоді, коли вони розглядаються як функції цієї системи. Як зазначають І. В. Блауберг та Е. Г. Юдін: "Системний об'єкт не дається дослідникові безпосередньо як система, а постає як результат зіставлення складних, суперечливих і разом із тим взаємопов'язаних властивостей та характеристик об'єкта. Експліцитне вираження системності, як обов'язкової умови, передбачає перехід від феноменалістської фіксації властивостей об'єкта до спеціального теоретичного конструювання моделей, які найбільш адекватно виявляють системну будову та сутність об'єкта" [1, с. 166].

Разом із цим, специфіка складного об'єкту не може бути зрозумілою, якщо виходити тільки з властивостей та особливостей елементів системи. Значною мірою вона залежить від цілісної природи та зв'язків і відносин, що виявляються в ієрархічних принципах будови, поліструктурної та багаторівневої організації системи. При цьому, як слушно зазначала В. В. Третьяченко, поняття ієрархії великою мірою підкреслює властивості теорії систем знаходити ту або іншу точку зору і "...саме дослідник обирає принциповий момент, рівень для дослідження системи" [7, с. 250].

У будь якій системі елемент цілого присутній в кожному елементі системи, на кшталт того, як у генах кожної клітини людського тіла міститься повне генетичне послання, на підставі якого клітини конструюються і живуть, як кожна людина несе в собі суспільство в міні-атурі або принаймні образ або уявлення про суспільство. Тобто ціле є присутнім у його частині.

Для того щоб система функціонувала потрібно, щоб те що знаходиться у середині системи розмежувалося від того, що знаходиться поза нею. Також потрібно, щоб те що відмежовує систему від інших утворень, було чітким та зрозумілим та рухливим або мобільним. Як зазначають науковці (Л. А. Блюменфельд [2], В. А. Семиченко [6], В. В. Третьяченко [7]) це сприяє збереженню внутрішньої стабільності й задоволення відкритості, яка необхідна для адаптації системи та її розвитку, відповідно до змін як усередині системи, так і за її межами. Відсутність лабільності призводить до зменшення обміну з іншими системами, а слабкі й невиразні межі призводять до незрозумілостей стосовно диференціювання та функцій усередині системи.

Система має власну складність [1; 2; 7]. Дослідники виокремлюють два аспекти: поріг складності, який задає комплекс функцій, що дозволяють системі еволюціонувати або навпаки деградувати та розвиток системи, який призводить до постійного або стрибкоподібного прирощування складності.

Ще одним важливим проявом системи є її відкритість або закритість. Як зазначають науковці "відкритою вважається така система, коли між системою й середовищем відбувається обмін (ввід або вивід), а закритими (замкнутими), коли такого обміну не відбувається" [7, с. 251-252]. Умовою обміну є зміна компонентів системи. Разом із цим, ввід тільки необхідної кількості компонентів (матеріали, енергія, інформація тощо) у систему зовні сприяє її функціонування. Надмірний ввід може бути для системи небезпечним і тому вона повинна встановити межі дозволеного. Тобто, наявність певної замкнутості для системи уявляється цілком необхідною умовою її існування, але водночас стає перешкодою на шляху її подальшого розвитку.

Відкриті системи здійснюють вивід власних компонентів у навколишнє середовище. Тобто йде обмін необхідною інформацією. Але слід пам'ятати, що є стадії, для яких характерні дезорганізація й розпад і, якщо цей процес не зупинити, це може призвести до припинення функціонування системи або навіть її смерті [1; 2; 7].

Якщо система знаходиться у нестійкому стані зміни, що відбуваються у зовнішніх або внутрішніх "полях" можуть відчутно вплинути та перевести її у новий стан. При цьому, як зазначають дослідники перебудова системи є неминучою, а її наслідки не можливо прогнозувати [7].

Коли мова йде про соціальні системи, а власно система цінностей виступає її підсистемою, то її розвиток – це є постійний рух, який має цілеспрямований характер, на досягнення структурних або продуктивних цілей.

Характерною особливістю соціальної системи є прагнення її до збереження своєї ідентичності стосовно оточення. Вчені такі прояви називають морфостазами. До морфостаз відноситься адаптація, як процес, що спря-

мований на збереження системи. При цьому та система, яка володіє недостатньою адаптивністю, не може впоратися з трансформаціями, які необхідні у зв'язку зі змінюваними умовами і може зазнати руйнації. Дослідники виділяють п'ять головних типів адаптації [1; 2; 7].

Першим типом виступають гомеостатичні процеси, тобто процеси, які спрямовані на підтримку певного стану системи. Наприклад, це може бути теорія гармонії для збереження певного балансу в суспільстві.

Другий – глобальна зміна функції системи. Наприклад, підвищення функціонального рівня системи відтворюється на всіх або майже всіх її функціональних рівнях.

Третій – зміна вводу в систему. Це може бути матеріальна або комунікативна інформація. Можна спостерігати і певні обмеження вводу. Приклад – "заборони споживання", "небажання вислухати", "обмеження пересування" тощо.

Четвертий – зміна виводу, завдяки чому система здійснює спроби змінити навколишнє середовище. Пропаганда та реклама можуть розглядатися як засіб впливу суб'єктів на соціальне середовище.

П'ятий – тропізм або позитивний таксис, тобто орієнтація системи на сприятливе для її адаптації навколишнє середовище. Наприклад, пошук нової роботи з метою уникнути змін у самому собі, тобто запобігти саморозвитку.

Треба зазначити, що всі адаптивні процеси можуть бути як гомеостатичні, так і ні. Адаптація не означає абсолютного пристосування. Адаптація, перш за все, є стратегією виживання, а не стратегією розвитку. Проте, як зазначала В. В. Третьяченко, адаптивні зміни не впливають на головні структури та процеси системи. З цією метою виявляється необхідним вихід за межі системи [7].

Мета статті полягає у розгляді системи цінностей особистості, як відкритої системи, яка володіє змістовними якісними характеристиками, що зумовлюють її розвиток і функціонування.

Основні результати дослідження. Розгляд системи цінностей особистості, як ми вважаємо, слід починати з аналізу її системних якостей: ієрархічність; складність; відкритість; багатомодальність; дифузність; стаціонарність; інерційність; нелінійність.

Ієрархічність системи цінностей полягає у тому, що таку систему слід розглядати як у якості підсистеми більш великої системи (наприклад, система суспільних відносин або ціннісно-сміслова сфера особистості), так вона є великою системою відносно її системоутворюючих елементів (наприклад, термінальні та інструментальні цінності). Отже, система цінностей володіє такими ознаками, як частина цілого та, як ціле відносно її певних частин.

Складність системи цінностей зумовлена впливом соціальних умов та інституцій, наявними психологічними особливостями індивіда (тип вищої нервової діяльності, акцентуації характеру тощо). Зазначені аспекти впливають на формування та розвиток системи цінностей й тут виявляється важливим те, наскільки ця система є закритою або відкритою. Щоб система цінностей розвивалася потрібна наявність певного рівня її *відкритості*. Якщо вона буде повністю закритою, система цінностей стане не спроможною до свого розвитку й це може стати фатальним для розвитку особистості у цілому.

Доречно зазначити, що система цінностей радянського суспільства виявилася неспроможною до розвитку, тому що була цілком закритою, й, як наслідок, відбулася її катастрофічна руйнація.

Багатомодальність системи цінностей полягає у тому, що існує багато суджень про її властивості, але це впливає на обмеження можливостей її опису мовою будь-яких загально визначених наукових дисциплін. Так, систему цінностей особистості досліджують філософи, соціологи, політологи та психологи у всіх існують

різні підходи та визначення щодо її змісту. Проте, слід звернути увагу на те, що принцип системності у психології виступає методологічним підходом, за який психологічні явища розглядаються як системно-структурні утворення, що не зводяться до суми їхніх елементів, а властивості елементів визначаються їхнім місцем у структурі явища.

Дифузність або розмитість системи цінностей зумовлюється тим, що її формування відбувається на підставі впливу найскладніших зв'язків, залежностей та відносин. Більше того ці чинники постійно впливають й далі, зумовлюючи її подальший розвиток та функціонування. А, наприклад, під впливом психологічних чинників відбувається постійний тиск на неї, що може розмивати чіткість та прозорість ціннісних орієнтацій особистості. Прикладами такої розмитості виступають когнітивні та емоційні дисонанси особистості.

Стаціонарність – це сталість системи цінностей, яка на особистісному рівні зумовлена підвищеною ригі-

дністю індивіда, а на суспільному – жорсткими ідеологічними конструктами або режимами.

Інерційність системи цінностей зумовлена тим, що між поданням впливу на вхід системи та відгуками, які вона має на виході проходить певний період часу. Але затримка відгуку може бути достатньо великою (наприклад, сучасні системні трансформації в українському суспільстві не знаходять відповідного відгуку у значної частини суспільства, яка виявляється не спроможною їх рефлексувати), а система за цей час може істотно змінитися, що робить не можливим окремим індивідам і соціальним групам "вписатися" у нові ціннісні координати існування.

Нелінійність системи цінностей виникає з причини існування найскладніших залежностей, які не вдається подати в аналітичній формі. Система цінностей особистості постійно випробовує на собі різні впливи зовнішнього та внутрішнього порядку, які іноді суперечать один іншому, а іноді посилюють один інший.

На рис. 1. представлена схема основних якостей системи цінностей особистості.

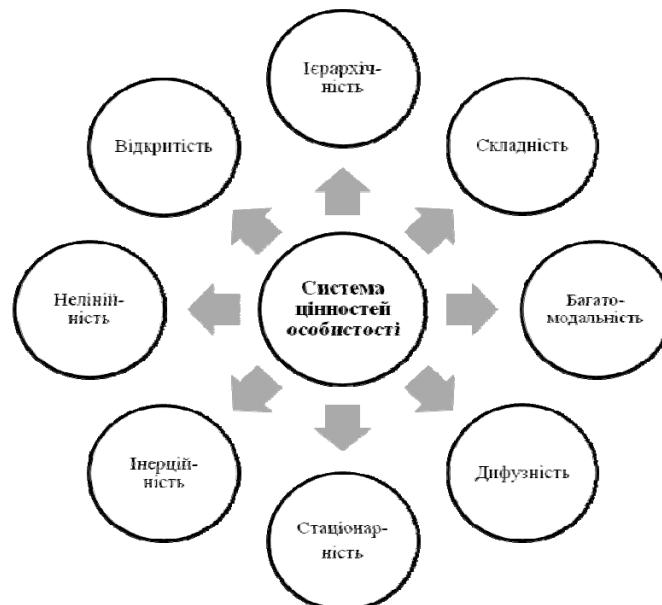

Рис. 1. Схема основних якостей системи цінностей особистості

Слід зазначити, що науковці по-різному розглядають структуру систему цінностей особистості. Так, М. Рокіч [9] запропонував поділ цінностей на термінальні та інструментальні, по 18 цінностей у кожній групі, які власно й утворюють ціннісну систему індивіда. Ш. Шварц [10] розглядає систему цінностей як поєднання у кластери індивідуальних цінностей, що розташовуються у двовимірному просторі. Тобто його структура системи цінностей є двовимірною та складається з 10 основних цінностей, на відміну від 36 у Рокіча.

В. Франкл [8] структурує систему цінностей особистості за трьома напрямками – цінності творчості, цінності переживання та цінності ставлення. Так, світостворення особистості містить у собі цінності творчості або креативні цінності, за допомогою яких особистість наповнює своє життя певним смислом, вирішуючи завдання, які стоять перед нею. Світогляд складають цінності переживання, за допомогою яких особистість, споглядаючи навколишній світ, переживає все в його унікальності. Світорозуміння – це цінності ставлення або установки. Це те, "...як особистість сприймає неминучість зустрічі зі своєю долею, своїм нещастям або стражданням" [8, с. 17].

У радянській науковій думці М. І. Бобньова [3], при аналізі соціальних норм та їхньої ролі у регуляції соціальної поведінки особистості, акцент зробила на трьох систе-

мах відносин. Першу складають відносини соціального характеру, що породжені характером суспільного розподілу праці, існуючими політичними та правовими системами тощо. Другу – відносини між номінальними та реальними організаційними групами, які мають різну амплітуду функціонування. Третю – залежності у спільнотах та соціальних групах. При цьому основні відмінності між цими системами відносин вчена вбачала у принципах регуляції поведінки та взаємодії учасників об'єднань.

М. І. Бобньова стверджувала, що у процесі регуляції поведінки особистості соціальні норми взаємодіють із багатьма соціальними чинниками регуляції. Але найбільш істотними є ті, які виступають або каналами для проведення соціального впливу, або власне реалізуються каналами цих способів регуляції. До них учена відносить моральну ціннісну детермінацію поведінки, здійснення якої неможливо поза системою соціальних, моральних норм і змістовним співвіднесенням норм і цінностей.

Дослідниця вважала, що соціальні норми, як і цінності, поділяються на універсальні, тобто обов'язкові для всіх членів суспільства (вдачі, звичаї), внутрішньогрупові (ритуали) та особистісні або індивідуальні. Вони поєднуються в структурну ієрархію за ступенем значущості й виявляють істотну подібність із цінностями в процесі їхнього присвоєння індивідом. Соціальні норми "...інтеріоризуються та перетворюються в чинники вну-

трішнього світу людини та в такий спосіб впливають на її поведінку через систему внутрішніх чинників регуляції – самосвідомість і самооцінку, мотиваційну систему, розуміння та установки" [3, с. 77-78].

Інший радянський дослідник О. Р. Ратінов [5], який вивчав структуру особистості злочинця, також розвивав ідею ціннісно-нормативного підходу, але у іншій площині. Науковець запропонував змінити площинну модель особистості на таку, яка більш адекватно передає структурні характеристики, а саме на *планетарно-автономну*. Як вважав Ратінов, у центрі такої моделі розташоване особистісне ядро, навколо якого у різних площинах і на окремих відстанях ("орбітах"), знаходяться інші утворення. Ці утворення є нічим іншим як цінностями, кожна з яких має власну "питому вагу". Чим ближче до центру, тим більш стабільні та з високою "питомою вагою" виявляються цінності, а чим більше до периферії – лабільні та ситуативні ціннісні утворення. При цьому, руйнації "периферійної цінності" не викликають змістовних змін особистості, оскільки зберігається "особистісне ядро". На думку Ратінова, власно такою є морально-психологічна модифікація, яка виражається у категорії "сенсу життя" [5, с. 27].

"Сенс життя" О. Р. Ратіновим визначається як поняття, що охоплює найбільш істотні аспекти життєдіяльності людей, які створюють життєву концепцію, філософію повсякденного життя, в якому переважають ціннісні моменти. "Сенс життя" інтегрує ставлення суб'єкта до себе, до інших і до різних сфер людської життєдіяльності, які детерміновані людськими цінностями [5, с. 103].

Саме у багатстві ставлень та відносин людина пізнає та оцінює себе, інших, власне існування, та виявляє розуміння сенсу свого життя. І. С. Кон стверджував, що сенс життя є глибинним утворенням, який виступає "екзистенціальним Я" особистості [4].

Отже, ми вважаємо, що систему цінностей особистості її структуру та особливості функціонування доцільно розглядати крізь призму ціннісно-нормативного підходу, який втілений у планетарно-автономній моделі О. Р. Ратінова. Це надасть можливість більш детально дослідити саме ті цінності особистості, які володіють високою "питомою вагою", відрізнити їх від лабільних, ситуативних цінностей та розробити дієві кроки щодо формування та переформування ціннісних орієнтацій юнаків і дівчат, що навчаються у вищому навчальному закладі.

Висновки.

1. На підставі теоретичного аналізу наукових підходів до проблеми системи цінностей особистості встановлено, що цінності, переважно, розглядаються, як певні ідеали або зразки, що вбирають у себе значущість явищ дійсності, які відповідають основним потребам індивіда, соціальних груп і суспільства в цілому. Цінності особистості виступають регуляторами її соціальної активності та виникають тоді, коли вона, спочатку їх

інтеріоризує, а потім екстеріоризує у якості певних смислових утворень.

2. Система цінностей особистості – це першоджерело соціальної активності індивіда та детермінанта бачення ним дійсності, що визначає вибірковість поведінки та характер його оціночної діяльності. Змістовними характеристиками системи цінностей особистості виступають такі її якості, як: ієрархічність; складність; відкритість; багатомодальність; дифузність; стаціонарність; інерційність та нелінійність.

3. При розгляді структури системи цінностей особистості, доцільно використовувати планетарно-автономну модель, що в найбільшій мірі дозволяє аналізувати особливості її функціонування на принципах системного підходу.

Список використаних джерел

1. Блауберг И. В. Становление и сущность системного подхода / И. В. Блауберг, Э. Г. Юдин. – М.: Наука, 1973. – 277 с.
2. Блюменфельд Л. А. Системные исследования / Л. А. Блюменфельд. – М.: Наука, 1972. – 228 с.
3. Бобнева М. И. Ценностные ориентации и механизм социальной регуляции поведения / М. И. Бобнева. – М.: Мысль, 1987. – 254 с.
4. Кон И. С. В поисках себя: Личность и ее самосознание / И. С. Кон. – М.: Политиздат, 1984. – 335 с.
5. Ратінов А. Р. Психологическое изучение личности преступника / А. Р. Ратінов. – М.: Изд-во юр. лит., 1976. – 193 с.
6. Семиченко В. А. Системно-структурное моделирование сложных объектов в психолого-педагогических исследованиях / В. А. Семиченко // Післядипломна освіта в Україні. – 2003. – № 3. – С. 26-30.
7. Третяченко В. В. Соціально-психологічні механізми формування й розвитку колективних суб'єктів управління: дисс. ... доктора психол. наук: 19.00.05 / Третяченко Вікторія Віталіївна. – К., 1997. – 496 с.
8. Франкл В. Доктор и душа / Виктор Франкл. – СПб.: Ювента, 1997. – 286 с.
9. Rokeach M. Beliefs, Attitudes, and Values / M. Rokeach. – San Francisco: Josey-Bass Co, 1971. – 120 p.
10. Schwartz S. H. Toward a psychological structure of human values / S. H. Schwartz, W. Bilsky // Journal of Personality and Social Psychology. – 1987. – Vol. 53. – P. 250-562.
11. Блауберг И. В. Formation and essence of the systematic campaign / I. V. Blauberger, E. G. Yudin. – Moscow: Nauka, 1973. – 277 p.
12. Blumenfeld L. A. System Research / L. A. Blumenfeld. – Moscow: Nauka, 1972. – 228 p.
13. Bobneva M. I. Values and mechanism of social regulation of behavior / M. I. Bobneva. – M.: Mysl', 1987. – 254 p.
14. Kon I. S. In search of self: personality and its identity / I. S. Kon. – M.: Politizdat, 1984. – 335 p.
15. Ratynov A. R. Psychological study of offender / A. R. Ratynov. – Moscow: Izdatel'stvo youridicheskoy literatury, 1976. – 193 p.
16. Semychenko V. A. System-structural modeling complex objects in psychological and educational research / V. A. Semychenko // Pislyadyploamna osvita v Ukrainy. – 2003. – № 3. – P. 26-30.
17. Tretiyachenko V. Socio-psychological mechanisms of formation and development of collective management: thesis for PhD ...: 19.00.05 / Victoria Tretiyachenko. – K., 1997. – 496 p.
18. Frankl V. Doctor and Soul / Viktor Frankl. – St. Petersburg: Juventa, 1997. – 286 p.
19. Rokeach M. Beliefs, Attitudes, and Values / M. Rokeach. – San Francisco: Josey-Bass Co, 1971. – 120 p.
20. Schwartz S. H. Toward a psychological structure of human values / S. H. Schwartz, W. Bilsky // Journal of Personality and Social Psychology. – 1987. – Vol. 53. – P. 250-562.

Надійшла до редколегії 19.04.14

Н. Гарькавец, асп.

Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля, Луганск

ПРОБЛЕМА СИСТЕМЫ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: СТРУКТУРА И ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ

В статье рассматриваются особенности функционирования системы ценностей личности. Сделан анализ подходов к определению понятия "система" и ее качественных отличий, а также рассмотрены основные качества системы ценностей личности. Определено, что использование планетарно-автономной модели при рассмотрении структуры системы ценностей личности является наиболее целесообразным, поскольку такая модель значительно учитывает принципы системного подхода.

Ключевые слова: личность, планетарно-автономная модель, система ценностей, системные качества.

N. Harkavets, post-graduate

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Lugansk

THE PROBLEM OF VALUES PERSONALITY: STRUCTURE AND FEATURES OF OPERATION

In article discusses the features of the system of values of the individual. The analysis of the approaches to the definition of "system" and the qualitative differences, as well as the quality of the basic value system of the individual. Determined that the use of a planetary-autonomous model for examining the structure of the value system is the most appropriate person, as this model is much given to the principle of system approach.

Key words: personality, autonomous planetary model, system values, system quality.